VIII. évfolyam. Arad, 1893. Márczius 18. Szombat. 64-ik szám.

ARADI KÖZLÖNY

Előfizetési árak:

Helyben házhoz hordva:		Vidéken postai szétküld:	
Egész évre	12 frt	Egész évre	14 frt
Fél évre	6 „	Fél évre	7. „
Negyed évre	3 „	Negyed évre	3.50
Egy hóra	1 „	Egy hóra	1.20

Kiadóhivatal:
Az „Aradi Nyomdatársaság", főut 51. sz. a., hová hirdetések, előfizetési pénzekés a kiadás körüli panaszok küldendők.

Hirdetések dija:

Hat h. petit sor egyszer	6 kr	Bélyegdij külön	30 kr
Minden következőnél	4	Nyilttér sora	15 „

Szerkesztőség:
Az arad-csanádi egyesült vasutak palotájában, hová a lap szellemi részét illető közlemények intézendők. Bérmentetlen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.
Kéziratokat vissza nem küldünk.

Mit mondott Apponyi?

Arad, márczius 17.

Ha Cicerot az athenei akademikusok helyett a kalksburgi jezsuiták nevelték volna, és ha Cicero az állami rend védelme helyett Catilina szerepében tartotta volna beszédjét, akkor körülbelöl ugy beszélt volna, mint a képviselőház tegnapi ülésén Apponyi Albert gróf; természetesen még mindig egy kicsit szebben, mert azon kiváló méltatás daczára, melyben Apponyinak szónoki jelességeit részesitjük, még mindig nem merhetjük állitani, hogy akár a formai bevégzettség, akár az eszmefüzés elegancziája által a hires rómaival versenyezhetne.

De hát itt nem is arról van szó, hogy hogyan, hanem hogy mit beszélt Apponyi? Erre volt kiváncsi a világ, illetőleg azok, a kik még mindig némi hitet táplálnak az iránt, hogy Apponyinak a szive mélyében rejtegetett reakczionarius papizmuson kivül, vagy mellett, vagy hetyett más elve, és a hatalomvágyon kivül más törekvése is van.

Nos ezen az ő irányában táplált jóhiszemüség kinos meglepetésben részesült ez alkalommal azon cynizmus által, mely Apponyinál eddig csak a sorok között lappangott, de tegnapi beszédében visszataszitó meztelenségben lépett előtérbe. Mint büntudatos Káin, ki a testvérét számonkérő Jehovának konokul válaszolá »avagy őrzője vagyok-e én a testvéremnek?« ugy vágta ő oda a közvélemény itélőszékének, mely a liberalizmus ellen elkövetett merényleteiért őt és pártját felelősségre vonta, »ő csak nem oktroyálhatja a maga fejét a pártjára, hisz a liberalis reformok nem az ő konczepcziója, hanem idegen konczepczió. Ő nem az egyházpolitikai programm alapján szervezte pártját; de egészen másként áll a kormány az ő pártjával szemben.« Jellemző az Apponyista-pártra, hogy vezére beszédének éppen ezt a passzusát éljenezte meg a legzajosabban.

Pedig tulajdonképen a kormány semmi az egyházpolitikai programmot illetőleg másként a pártjával szemben, mint Apponyi az övével. Mert ha a kormány fölvette is programmjába az egyházpolitikai reformokat, azért ő sem ezen az alapon szervezte a pártját, hiszen az ultramontánoknak éppen az képezi a legerősebb argumentumjokat, hogy a többség nem ezen programm alapján lett beválasztva a képviselőházba. Igaz, hogy a kormánypárt már nevénél fogva is liberális, de éppen az Apponyisták vitatják legjobban, hogy a világi anyakönyvvezetésnek és a polgári házasságnak semmi köze a liberalizmushoz, miután ez intézmények által nem az egyén, hanem az állam jogköre tágittatik.

Hát ha ez igy van, akor épen Apponyi a legkevésbbé jogositott szemeire vetni a kormánynak, hogy mért türi pártjában azokat, a kik az egyházpolitikai javaslatok egyik-másik reformjával szemben más meggyőződésen vannak. Mert hisz a kormánypártnak ezen kivül is vannak más fontos megvalósitandó elvei és czéljai, és épen ez utóbbiak alapján alakult e párt; és egészen természetes, hogy a mig a meggyőződésüket érintő konkret kérdésekkel szemben nem állanak, semmiféle morális tekintet nem kényszeritheti az ellennézetüeket a pártból kilépniök, sőt kötelességük együtt maradniok és müködniök mindaddig, mig oly kérdések vannak napirenden, melyekben egyetértenek.

Ime, mily fogyatékos Apponyinak a logikája épen ott, a hol a legerősebb ütőt játszotta ki a kormány ellen, és a mely legnagyobb hatással volt a pártjára. Tehát csak a nevetőket jellemzi a zajos derültség, mely azon érdekes eset kiszinezésénél támadt, hogy »a kormánypárti ellenzék, ha a javaslatot beterjesztik, át megy ellenzéknek, s miután a javaslat ellen leszavazott, ismét átmegy a kormánypártra.« Hiszen ha a kormány ezt keresztül viszi, ha keresztül viszi elveit és mégis hivekül tartja meg azok ellenzőit is, az inkább érdeme, s csak akkor eshetnék méltó kifogás alá, ha a további kapocs amaz elvek rovására tartatnék fönn. Különben seperjen Apponyi csak a saját lelkiismeretének küszöbe előtt, és bizza azt azokra az urakra — mert az ő legsajátabb ügyük az, — hogy miként egyeztetik ki meggyőződésüket a kormány politikájával.

Apponyi Albert tegnapi beszédje elé különben azok is nagy érdekeltséggel tekintettek, a kik vele régen tisztában voltak. Arra voltak kiváncsiak, vajjon miképen fogja igazolni ultramontán pártját, és hogy fogja megőrizni a maga számára a liberálizmus szinét, mert hiszen erre neki okvetlen szüksége van addig, mig a kormány gyeplüit kezébe ragadhatja?

Az elsőt illetőleg — a miként fentebb méltattuk — azzal vágta ki magát, hogy ő nem oktroyálhatja a maga fejét a pártjára. Megjárja; egy szemernyi jó ötlet fölér egy mázsányi igazsággal ott, a hol nem az utóbbit mérlegelik, az — angurok között, a kik mosolyognak, ha szembe néznek egymással. Ezzel az ötlettel egyszersmind igen gyöngéd módon juttatta Apponyi azt is kifejezésre, hogy az ő fejenagyon liberális, sokkal liberálisabb, sem hogy a pártjának törzsére oda illenék. És igy természetesen annak az igazolását is adnia kellett, hogy miként egyezhetik ezen liberálizmusa az ő eddigi és ezután követendő politikai magatartásával?

Az igazságosság iránti tekintet, mely ránk nézve ellenfeleinkkel szemben is kötelező, arra késztetett, hogy Apponyi beszédjének legilletékesebb interpretatorához, a P. N.-hoz forduljunk, s annak utmutatását vegyük irányadóul. A nevezett lap tegnap esti kiadásában igy vezeti be Apponyi beszédjének ismertetését: »*Avval a disztinkczióval kezdte, hogy egy programmban foglalt eszmék lehetnek helyesek, de azok megvalósitásának módja mégis helytelenül lehet megválasztva. Ebből folyik, hogy egy programm eszméit lehet helyeselni a nélkül, hogy azok megvalósitásának módját pártolják.*« Nagyon jó. Sohasem volt Apponyi következetesebb magához, mint itt és ebben, t. i. a szofizmákban; és minket is igazolt, a kik előre megmondottuk, és számtalanszor hangoztattuk, hogy Apponyi az egyházpolitikai törvényjavaslatokkal szemben ugyanazt a taktikát fogja követni, mint a milyet a közigazgatási javaslatokkal szemben követett. Pártolni fogja az egyházpolitikai reformok alapelveit, de megvalósitásuk módjába fog belekötni, talán a sorrendet illetőleg, mint a közigazgatási reformnál, vagy azon a réven, hogy sokat, vagy hogy keveset nyujt, a szerint a mint a siker esélyei, vagy a közhangulat alakulnak; de mindenesetre támadni fogja, segiteni fog ellenzőinek azok megbuktatására irányuló törekvéseikben, és a mellett megmarad liberalisnak, nagyon liberalisnak, olyan liberálisnak, hogy az ő feje nem is passzolna pártjának vállára.

Ez az »Apponyizmus«, az Apponyi által inauguralt »nemzeti« politika, Machiavelli magyar kiadásban.

Nyájas olvasó! ha egyetértesz velünk abban, hogy Apponyinak egész beszéde a szofizmák gondosan füzött lánczolata, akkor itt elejtheted elmélkedésünk fonalát, s másra térhetsz; de ha azt véled, hogy a beszéd egyéb részeiben találkozik talán egy csipetnyi valóság vagy őszinteség, akkor jöjj és lásd, miként bánik el az igazsággal azon férfi, ki azt ambicziónálja, hogy Magyarországot kormányozza.

Beszéde elején már kijelenti, hogy ő nem tartja lényegesnek, ha a polgári házasság kötelező-e vagy sem, csak megfelelő legyen. Ha most egybevetjük ezen kijelentést azon körülménynyel, hogy a papság a fakultativ polgári házasságba ép ugy hajlandó bele nyugodni nálunk, mint a hogy bele nyugodott abba Ausztriában, akkor tisztába jöhetünk ezen nyilatkozat jelentősége iránt, és bizonyosak lehetünk róla, hogy Apponyi ezen uyilatkozatát ép ugy fel fogja saját igazolásául olvasni majd akkor, midőn a kötelező polgári házasságot

támadja, mint a hogy felolvasgatta régibb beszédeinek egyes részeit mostan.

Csáky miniszterrel szemben konczedálja, hogy ő az eljárását és jóhiszeműségét igazolta, de azt, hogy három évig az utvesztőben tévelygett, a legjobb akarat mellett sem igazolhatja. Ez bizony közönséges kortes-beszéd, mert hiszen Apponyi tudhatja legjobban, mik foglalták el a törvényhozás idejét és erejét azon három év alatt oly mértékben, hogy a költségvetés letárgyalásával is folyton lemaradtak s ez idén már az év közepéig huzódik a budget-vita, mindamellett pedig egyes fontos és sürgős törvényjavaslatok tárgyalása, mint például a tisztviselők fizetésének szabályozása, közel két évi haladékot szenvedett. Ugyan hol és mikor érkeztek volna rá Csáky egyházpolitikai javaslatait tárgyalni? De meg az a három év nem a tévelygések, hanem a küzdelmek ideje volt, a becsületes törekvéseké, melyek azt czélozták, hogy a függőben levő kérdések általános megelegedésre ugyanazon közbéke megóvásával öldassanak meg, melynek megszavazásáért uton-utfélen a kormányt, illetve Csákyt okolja az ellenzék és azok élén Apponyi. És az a nevezetes, hogy ezt ő annyira jól tudia, hogy nyomban ezen kifogására, Berzeviczy ellenében, azzal hibáztatja a kormányt, hogy »*a kormány egyetlen lépése sem volt ötletszerü, hanem minden a törvényhozás talajából nőtt ki. Hogy a kormány idegen behatások alatt állott, hogy nem irányitotta az eseményeket, hanem azokat követte.*« Ha ez igy van, akkor ejtsék el az ellenzéken legalább azt a vádat, hogy a kormány Szapáry megbuktatására ötletszerüleg, szükség nélkül, időszerütlenül, könnyelmüen vetette föl azokat a kérdéseket, melyek Apponyi szerint a törvényhozás talajából nőttek ki, s melyek napirendre tüzésénél a kormány az események kényszere alatt állott.

Azt állitja Apponyi, hogy a kormány odáig nyomult előre programmjával, a honnan már csak hátrálni lehet. Ugyes bevallása annak, hogy a kormány programmját tul liberálisnak tartja, de megvagyunk róla győződve, hogy a visszavonulásra, ha ide jutunk, már csak Apponyi fog vállalkozni. Ez az ő szerepe, ez felel meg az ő politikai egyéniségének: hátrafelé, csak hátrafelé.

Hézagos lett volna a beszéd, ha a katholikus autonomia sürgetése — az ultramontanizmus ezen leghatékonyabb jelszava és harcziriadója — elő nem fordult volna benne. Epen ugy, mint a soproni papi gyülés, mint Eszterházy Miklós Móricz, mint Polonyi a *kormány által kezdeményezve, országosan* és *még ez évben* kivánja Apponyi is, és mivel ettől a kormány vonakodik, nem viseltetik az egyházpolitikája iránt bizalommal. Kell-e ennél is nagyobb bizonyiték arra, hogy ezek az urak Apponyival együtt mind egy kalap alatt vannak, egy követ fujnak?

Belföld.

Lukács miniszter Bécsben.

Bécsből távirják, hogy Lukács Béla kereskedelemügyi miniszter tegnapelőtt hosszabb ideig értekezett Bacquehem marquis osztrák kereskedelmi miniszterrel számos közös érdekü ügyeket érintő kérdésben.

Rakovszky.

Rakovszky István, az állami számvevőszék elnöke, mint értesülünk, vasárnap Bécsbe megy s hétfőn leteszi ő felsége előtt a hivatalos esküt. Az eskületételnél a magyar kormány egyik tagja is jelen lesz.

Tisza ügye.

— Saját tudositónk távirata. —

Budapest, márczius 17.

Nagyon jellemző tünet az, hogy miképen fogja fel az ellenzék Wekerle feleletét Asbóth rágalma ügyében? Parentálja Tisza Kálmánt, akit — az ellenzék irni és olvasni tudása szerint — Wekerle alaposan bemártott.

Szomoru tünet ez az ellenzéki intellektualis erőkre.

Mit mondott Asbóth? Hogy Tisza kérte a pápa segélyét.

És mit felelt erre Tisza? Hogy Asbóth állitása valótlan.

És kinek adott igazat Wekerle? Wekerle azt mondta, hogy az Asbóth által emlitett jegyzék nem Tisza Kálmán, hanem Trefort Agost kérésére iratott, de minden segélykérés nélkül.

Hát nem kétségbevonhatatlan megczáfolása az Asbóth hazudozásának, aki szintén kétségbevonhatlanul állitotta, hogy azt a jegyzéket ő — Szögyény szerint — Tisza kivánságára irta?

Wekerle száraz tényeket sorolt föl. Talán kissé szárazan, talán kissé szárazabban, mint Tisza hivei elvárták volna. De kétségtelen, hogy azért a száraz tények Tiszát igazolták. Nem ő befolyásolta a szóban forgó jegyzéket, hanem Trefort, de ez is csak azért, hogy csillapitsa a felzaklatott szenvedélyeket.

Ezt az igazságot elvitatni nem lehet.

A „Pesti Napló“ többi kollegáival egyetemben bizonynyal folytatni fogja a hajszát. És interwievolni fog tovább. Lesz olyan interwiev, mint a minő volt a Szögyény-interwiev, még több is. De utalunk megtörtént és jövendő interwievok hitelére nézve egy körülményre, egy kis paravolására.

Az egyik Abrányi meginterwievolta Bismarkot. Tudvalevőleg annak az interwievnak egyik szereplője, Tiras beledöglött az interwievba. A második Abrányi-interwievnak is, melyet Szögyény ellen irányitottak, szintén megvan a maga döglött — állata. Sir John.

Remélhetőleg meg lesz ez az állati áldozat a jövendő interwievoknál is. És igy van kilátásunk arra, hogy a bekövetkező interwievok mindenikénél átszellemül egy-egy — állat a Sir John gárdájából.

És ez nagy hasznára lesz a magyar közéletnek!

Megrendelt hazudozások.

— Állandó rovat. —

Arad, márczius 17.

Az ultramontánizmus posványgazdag mezején ismét felburjánzott egy ritka bogáncs. A bécsi „Presse“ vetette el a magvát s igen természetesnek tartjuk, hogy ezt a diszes bogáncskórót a klerikális „Pesti Napló“ sietett azon melegében átültetni a saját kertjébe, hogy ott diszelegjen s jólesőleg csiklandozza meg az ultramontán és klerikális politikát üző Apponyi-párt orrát.

Szól pedig ez a czikk az osztrák kormányról s a magyar egyházpolitikáról. Irta a magyar förendiház egyik előkelő tagja, a mint azt a bécsi lap kommentálja. Ez a megjegyzés a Pesti Naplónak azonban nem kompetens. Meginditja a kombinácziót és kisüti a következőket: „A Presse tudvalevőleg az osztrák kormány szócsöve és parlamenti körökben azt hiszik, hogy a közlemény nem a magyar förendüek házából került ki, hanem hogy az nem egyéb, mint az osztrák kormánynak e

---

TÁRCZA

— Márczius 18. —

A kis Jaques.

— Egy divatarszlán vallomásai. —

Irta: Ludovic Halévy.

A divat embere vagyok. Az év kezdetétől végeig versengenek értem. Ebédek, bálok, estélyek, kirándulások, vadászatok stb. stb. . . . . Valóságos áradata a meghivásoknak. Mindenki kivánkozik utánam. Bizonyos körökben már el sem képzelhető egy ünnepély nélkülem. Miért? Ezt legjobb akaratom mellett sem mondhatom meg. Eszem nincs. Nem. . . nem . . absolute nincs eszem. Az igaz, fecsegni tudok. De ez minden.

A mi tudatlanságomat illeti, az meghalad minden képzelhetőt. Óriási erőlködésembe került, mig nehány iskolai vizsgát leráztam. Négyszer megbuktam. Őszintén bevallva, még ma sem vagyok igen biztos a helyesirás és nyelvtan törvényeiben. Vannak igék, melyektől rettegek s melyeket leveleimben sohasem használok.

És mégis sikert, valódi sikert arattam a társaságban. Ismert személyiség vagyok Párisban.

Egy reggelen — talán öt-hat évvel ezelőtt, — betekintek a lapba. Az azelőtt való napon egy nagy esküvőn voltam jelen s legnagyobb bámulatomra a lapban az esküvőről irt tudósitásban ott találtam nevemet. Ez időtől fogva nevem gyakorta szerepelt a „jelen voltak“ között. Arczomat megismerték már a lapok tudósitói.

Egy csapásra érdekes személyiség lettem. Az egész világ tisztelt, becsült. Most januárban vagyunk. Elhiszi ön, hogy szeptember óta minden áldott este házon kivül étkeztem, mindig ugyanazt a nagyszerü menut, ugyanazokat a borokat, ugyanazokkal az emberekkel.

Erőm azonban már cserben hagy. Nézze meg arczomat. Este, lámpafénynél, még megjárja, de reggel iszonyuan nézek ki. Nem eszem, nem alszom többé. Orvosom már tizennégy napja küld fürdőhelyre. De nem mehetek. Május ötödike előtt nehezen szabadulhatok el.

*

Eddig beszélt a kis Jaques, mikor a gyönyörü Z.-né férje karján mellettünk ellibegett. Megállott a kis Jaques előtt s igy szólt:

— Holnap három órakor. Ne felejtse el!

— Három órakor — felelt Jaques megtört hangon. — Pontosan ott leszek!

— Tehát viszontlátásra holnap!

Eltávozott s a kis Jaques folytatta vallomásait.

— Lássa . . . ez rendezvous . . . de nem szabad rosszat gondolnia . . . Három órakor legyek a kárpitosnál, hogy megbeszéljük, milyen szövettel diszitsük fel a boudoirt és a szalont. Ez épen az én fószerencsétlenségem. Általában azt hiszik, hogy kiváló izlésem, eredeti gondolataim vannak. Ennek a körülménynek köszönhetem különösen, hogy a társaságban oly magas pozicziót foglalok el, melyen magam is csodálkozom.

Hallgassa meg a holnapi nap programmját.

Reggel kilencztől tizig szabómmal tanácskozom. . . . Tiz órakor kilovagolok Z.-nével, ki véleményemet akarja hallani egy lóról, melyet megvételre ajánlanak. Tizenegykor betekintek B. . . kocsi gyároshoz, hogy utoljára megnézzem a kocsit, melyet A . . . barátom rendelt. . . Eredeti, nagyszerü kocsi, saját rajzaim után készült. Innét haza megyek reggelizni. Két órakor M. grófnő szabónőjéhez sietek. A grófnő most lefesteti magát s igen habozik a toilette választásához. Az én izlésem lesz a döntő. Három órakor Z.-né kárpitosához, ez két teljes órát vesz igénybe. Ezután a a lovaregyletbe rohanok, hol holnap választmányi gyülés van.

V. . . . . nél ebédelek, kinél egy uj szakács főz s ők okvetlenül hallani akarják véleményemet. Azután minden körülmények között egy hangversenyt kell végig hallgatnom, melyet A . . . . ék rendeznek. De ez még nem minden. S.-éknál tánczmulatság van s bizonyára igen megharagudnának, ha fülükhöz jutna, hogy A.-éknál voltam, a nélkül, hogy hozzájuk is felnéztem volna. Nos élet ez?

E perczben egy tüllből, gazéból és csipkékből álló illatos felhő zárta el a kilátást.

kérdésben való megnyilatkozása."

Bármit higyjen is a Pesti Napló, mi tisztában vagyunk azzal, hogy ez a czikk szintén a már jól ismert jezsuita-párti konyhából került ki s épp ugy nem igaz és soha be nem következő dolgokat felválaló megrendelt hazudozás, mint a többi volt, miket Apponyiék informácziója szerint fujtak világgá a jól ismert és „kitünően értesült" „szócsövek."

Ugy véljük, ezek előrebocsátása után közölhetünk egy kis szemelvényt a „Presse" czikkéből:

„A kormány már holnap látni fogja, hogy a főrendiház többsége, még pedig épp egyházpolitikai programmja miatt, nem bizik benne. A kormány, de különösen a kultuszminiszter magatartásától függ, hogy a főrendiház többsége a felekezeti vitát passziv állásban és nyugodtan várja-e be, vagy hogy esetleg az olyan provokálásokra, aminők a képviselőházban történtek, az egyik vagy másik javaslat megtagadásával felel."

Majd tovább ekként okoskodik:

„A mai kabinet, sajnos, teljesen elfogadta azt a véleményt, hogy katoliczizmus és reakczió, a katoliczizmus és szabadelvüség azonos fogalmak. A polgári házasságnak azonban semmi köze sincs a szabadelvüséghez, sőt nagyon könnyen be lehetne bizonyitani, hogy a fakultativ polgári házasság sokkal liberálisabb, mint a kötelező.

A mai kormány legnagyobb gyöngesége — ugy látszik — abban áll, hogy létfeltételét az egyházpolitikai programmhoz kötötte, pedig ehhez sem a parlament körein belől, sem azokon kivül semmi sem kényszeritette.

A kormány balsikerének, melynek következményeit — történjék bármi is — most már el nem kerülheti, az az oka, hogy a Wekerle-kabinetnek nem volt meg az a bátorsága, hogy már az előző évben a liberális és vallástalan szorongatásoknak praktikus és halaszthatlan munkatervvel gátját vesse és az, hogy a kormány minden előkészités nélkül egyházpolitikai igéretekkel lépett a parlament elé."

Igy megy ez tovább, másfél hasában keresztül. Hogy azonban a megrendelt czikknek minő értéket tulajdonithatunk, legjobban igazolja az, hogy végső passzusaiban -- Ugront, Polonyit, sőt ugy sorok közt Asbóth János urat is védszárnyai alá veszi. Na ehez a legfrissebb parlamenti alakulások után egyáltalán nem kell kommentár a magyar közönségnek.

A képviselőház ülése.

— Az „Aradi Közlöny" eredeti tudósitása. —

— márczius 17.

Kezdete d. e. 10 órakor.

Elnök: Bokross Elek.

Jegyzők: Molnár Antal, Horváth Adám, Perczel Béni.

A kormány részéről jelen vannak: Wekerle Sándor miniszterelnök, Csáky Albin gr., Hieronymi Károly, Szilágyi Dezső, Fejérváry Géza b., Bethlen András gr.

Felolvasták és hitelesitették a mult ülés jegyzőkönyvét.

Elnök bemutatja a kérvényeket. — Kiadták a bizottságoknak.

Következik

a vallás- és közoktatási költségvetés

tárgyalása.

Csáky Albin gróf nyilatkozik azon határozati javaslatokra, melyeket benyujtottak. Előbb utal arra, hogy az egyházpolitikát fényesebbnél-fényesebb beszédek igazolták. És semmi sem igazolta jobban, mint a püspöki emlékiratok, amelyek kétségtelenül utalnak arra, hogy az állami érdekek biztositására állami intézmények szükségesek. A maga részéről helyesli a püspökök azon eljárását, hogy a koronához fordultak. (Ellenmondás balfelől.) Reflektál a szónokokra. Ugron azt kifogásolja, hogy az alaptörvény, az elkeresztelés ténye büntető sankczió alá helyeztetett. Ugron tévedésben van. Itt csak az anyakönyv helyes vezetéséről van szó s ennek elmulasztására vonatkozik a sankczió. Azt mondja Ugron, hogy csináljanak magna chartát az egyházpolitikai kérdésekre. A kormánynak ez a czélja, de olyan magna chartát akar csinálni, amely előtt aztán mindenki meghajoljék. (Helyeslés.) Polonyi a püspöki levelekkel foglalkozva, kérdi, hogy van-e Simortól ilyen levél. Van 1875-ből kettő és későbbről három levél és mind az öt levélben tudatta, hogy a miniszteri rendeletnek eleget tett. Simor még egy elkeresztelt katholikus gyermeket is vissza reklamált magának. (Tetszés jobbfelől.) Amire különben mások részéről is sokeset fordult elő.

Polonyi Géza: Hát akkor mire való volt a rendelet?

Csáky Albin gróf: Mert az egyes esetekben elfogadott eljárást átalánositani akarta és igy elejét venni a panaszoknak. (Helyeslés.) Apponyi Albert gróf azt vetette szemére. hogy három évig huzódott a kérdés. Azért huzódott, mert várnia kellett, amig a komoly háttér kifejlődik. A komoly háttér kifejlődött és ez jogosulttá tette a programmot. Azt mondja továbbá, hogy szóló tavaly az általános polgári anyakönyveket nem tartotta a közigazgatás reformja előtt behozhatónak. Igen, de miért? Mert a porczális anyakönyvvekkel, azt hitte, nyomban véget vet a felekezeti villongásnak. A megváltozott körülmények változtatták a helyzetet. Ebben felel Apponyi vádjára. Ami a komolyság hiányát illeti, rövid idő alatt a ház asztalán lesznek a javaslatok s akkor módjában lesz megitélni Apponyinak, hogy van-e ebben a politikában komolyság, vagy nincs? Az autonomiára nézve azért nem tett a kormány előterjesztést, mert csak közvetitő szerepet vállalhat erre és nem oktrojálót. Ugron határozati javaslatát nem fogadhatja el, mert Ugron téved, amikor azt mondja, hogy az anyakönyvek nagyon sokba fognak kerülni. Ellenkezőleg, aránylag nagyon kevés költséget fognak okozni. Ellenben utal arra, hogy az anyakönyvek vezetése körül nagyon sok a visszaélés. A vallásszabadság csak azokra a felekezetekre terjed ki, melyek az államtörvényeinek respektálásáról biztositanak. A javaslatok sorrendjére kijelenti, hogy az azok fontossága szerint fog történni. Tehát Ugron javaslatát nem fogadhatja el. Hasonlókép van Polonyi javaslatával is, különösen, a mit az autonomiáról mondott, mert ebben mulasztás szólót egyáltalán nem terheli. A kormány csak azt teheti, hogy a kormány ebben a kérdésben nem kezdeményezhet, legfölebb alkalmat ad a katholikusoknak ebben a kérdésben nyilatkozni és ezt az alkalmat mentől hamarább meg is akarja adni. Ha aggálya van Polonyinak Fenyvessy javaslata ellen, annak a szónak a kihagyásába, amely Polonyi aggodalmait felidézi, beleegyezik. (Helyeslések.)

Polonyi Géza: Ez már helyes!

Csáky Albin gróf még Polonyi egy megjegyzésére reflektál. Szólott Polonyi a vallás- és tanulmányi alap helytelen felhasználásáról. Ebben nincs igaza, mert az alapokat minden tekintetben megfelelően alkalmazzák. Az ellenőrző bizottság minden tekintetben éber figyelemmel viseltetik a kezelés iránt és a legkisebb hibát és fölfedezné, ha előadná magát hiba. Polonyi a kongrua miatt is vádolja a kormányt, jóllehet igaztalanul, mert a kormány legutóbb is mindent megtett a kongrua rendezésére. (Helyeslés.) Kéri Fenyvessy határozati javaslatának elfogadását. (Élénk helyeslés jobbfelől.)

Ugron Gábor szerette volna, ha Csáky az elkeresztelés kérdésében nem a püspökök levelére hivatkozik, hanem azt igyekszik bebizonyitani, hogy a törvény megfelelően alkalmaztatott-e, vagy sem? Erről azonban következetesen hallgat Csáky. Csak azt feleltheti Csáky argumentumaira, hogy ne rendeletekkel, hanem törvényekkel kormányozzon. Az Irányi javaslataira hiába hivatkozik Csáky, mert Irányi csak ritkán követelte a kötelező polgári házasságot. Különben is maga a kormánypárt két pártra oszlott s midőn Szapáry fölment Bécsbe, az volt a viszály és vita tárgya, hogy egyik része a kabinetnek a fakultativ polgári házasságot akarta . . .

Szilágyi Dezső igazságügyminiszter: Nem igen!

Linder György: Asbóth mondta!

Szilágyi Dezső igazságügyminiszter: Nem igaz! Majd megczáfolom!

Ugron G.: Az kétségtelen, hogy haboztak folytonosan. Háromszor szólott a miniszter, de nem nyilatkozott, hogy milyen kötelező polgári házasságot akar? (Felkiáltások: Minek, ha ön ugy sem akarja a kötelezőt!) És mégis akarja, hogy őt az ellenzék támogassa, akkor, midőn más pártok programmjából akar élni. Az autonomiát ellenben nem adják meg a katholikusoknak, mert akkor sok hatalmi eszköz esnék ki a kormány kezéből, és a kilátásban levő konfliktusoknak elejét veszi.

Szilágyi Dezső igazságügyminiszter biztositja, hogy az egyházpolitikánál kész hosszasabban nyilatkozni, ha erre alkalmat adnak. Ezuttal csak Ugron határozati javaslatával foglalkozik. Ugron hitelvi sértést lát a kötelező polgári házasság portálásában. S azt mondja, hogy a kabinet előób a fakultativot kivánta. Ez absurdum állitás, mert az soha sem volt hogy a kabinet többsége a fakultativ, mellett nyilatkozott volna. Szóló a maga részéről mindig a kötelező mellett foglalt állást. Kezdettől fogva máig. Ez az igazság. Helyre kell állitani azt a tévedést, mintha sértené a lakosság lelkiismeretét, ha a házasság megkötése a polgári hatóság elé hurczoltatik. Ezzel impresszionálni akarta Ugron a házat. Ez kardinalis tévedés. Mivelt államban minden olyan áliapot, a hol a jogviszony megkötése állami, vonatkozásaiban állami közeghez utasitják és akkor kölcsönözze ki Ugron a mivelt államoktól, ha tovább is ezt az elvet vallja. (Zajos helyeslés, tetszés.) Ugron azt is fölhányja, hogy a kormány nem nyilatkozott a forma mellett, milyen kötelező polgári házasságot akar. Pedig ezzel a kormány nem követ el olyan bizonytalanságot, mint Ugron, amidőn fakultativot ajánl. Miért nem mondja ő meg?

Upron Gábor: A határozati javaslatban nincs benne a fakultativ házasság!

Szilágyi Dezső: Nincs benne, de ismételten is szólott mellette a képviselő ur. Azt akarja tán, hogy több hitelt adjak az irásnak, mint annak, a mit a képviselő ur szóval mond? (Zajos derültség,) Mindenki tudja, hogy ama beszédben, mely a képviselő ur határozati javaslatát képezte, nyiltan ki volt fejezve a fakultativ polgári házasság. Mért haragszik hát a képviselő ur, ha beszédjét komolyan veszem? (Roppant derültség.)

Elmondja ezután a miniszter, hogy a polgári házasság valamennyi fajának főelve az, hogy polgári közeg előtt köttessenek a házasságok. Melyik megoldási mód az, a mely nyugalmat biztosit? A fakultativ házasság sikere az egyház elnézésétől függ. Fakultativ házasság esetén a lelkész polgári jurisdikczió alatt állana. A katholikus egyház dogmája szerint a házasság szentség. Fakultativ házasságnál, ha a pap a feleket összeadta, már alá vetette magát a polgári végrehajtásnak. Most már ha az állam ilyen esetekben kényszert alkalmaz, vajjon ez fogja-e helyre állitani a kékét az állam és egyház közt. A kötelező polgári házassággal az egyház szabadsága megmarad. Meg akarja mondani, miként gondolja a kormány a kötelező polgári házasságot. Az állam a magánjog rendszere alapján a család szempontjára helyezkedett. A mikor a polgári jogviszonyt az állam a maga számára tartja, a vallás lelkiismereti befolyásainak is tért biztosit. A kötelező polgári házasság fogja biztositani az állam és vallásfele-

---

Unokanővére volt. Mme de B. . .

— Jaques, jöjjön gyorsan!

— Hová?

— Velünk. Élő képeket rendezünk jótékony czélra. Óriási sok kosztümöt kell összeválogatnunk. . .

— Sajnálom kedvesem — de lehetetlen. Holt fáradt vagyok. . . Nem tehetem.

— Micsoda, önnek volna szive, minket most cserben hagyni! Sohasem bocsátanám ezt meg önnek!

Megragadta karjánál s mialatt a szerencsétlent könyörtelenül magával vonszolta, ez visszafordult s kétségbeesetten kiáltotta utánam:

— Majd elfelejtettem! Még az élő képekben is közremüködöm.

És miközben szemeim előtt a kis Jaquest elragadták, önkénytelenül Rousseau vallomásainak egyik részére gondoltam. Arról a világról szólva, melyben a tétlenség unalma a tulságos elvhajhászásból származó kimerültséggel jár karöltve, igy kiált fel:

— Ezt nevezitek ti unalomnak? Azt én kényszermunkának tartom!

Rousseaunak igaza van. Nagy erőfeszitésbe kerül gyakran a látszólag tunya élet. Arra kárhoztatva lenni, hogy örökösen, pihenés nélkül, folyton mulasson az ember! Valóban, a kötelességeknek szigoru teljesitése némelykor sokkal könnyebb!

kezetek bébés együttmüködését. (Zajos helyeslés.) A czél az, hogy állam és egyház egymás mellett szabadon müködjék. Oldjuk meg e kérdést akként, hogy e két faktor egymás mellett ne csak megférjen, hanem közrehasson egymás boldogitására (Zajos helyeslés.) Azt mondták, a polgári házasság megfoszt a vallásosságtól. Miért? Ellenkezőleg; nevelni fogja a vallásos meggyözödés bensőségét. (Ugy van! ugy van!) A vallási érzület bensőségét a házasság kötelező formája nem érinti. Hivatkoztak Berlinre. A miniszter megszerezte a legutolsó hiteles statisztikai adatokat, a melyből kitünik, hogy amióta behozták a czivilis anyakönyveket, a megkeresztelt gyermekek száma növekedett. Ugyanezt találjuk — a házasságoknál is. Egészen más faktorok zavarhatják a vallásosságot, de ezek az intézmények nem. Különben is az állam ügyeit dogmákhoz irányitani nem szabad. Az egyháznak is keresnie kell a harmoniát az állammal. (Igaz! Ugy van!)

Ez az oka, hogy a kormány nem a fakultativ, hanem a kötelező polgári házasság formáját választotta. (Zajos, hosszantartó éljenzés.)

Ugron Gábor azt hiszi, hogy a miniszter félreértette szavait. Azt tartja, hogy a kormány még most sincs tisztában az elvekkel. Majd ha ő fog a miniszteri széken ülni . . . . (Kaczagás jobbról: Soha, soha!) Részletes programmot akart, de nem kapott.

Szilágyi Dezső: Ugron felszólalása vagy azt bizonyitja, hogy beszédjét Ugron nem értette meg, vagy azt, hogy szándékosan szemet hunyt.

Polonyi Géza: Eddig aggodalma volt, hogy ezt a vallásügyi politikát bizonyos klikk fogja a maga számára kihasználni, másrészt pedig aggodalma volt a katholikus autonomia iránt. De a kultuszminiszter mai beszéde s az a hideg zuhany, a melyet a miniszterelnök tegnap valakire rázuditott meggyőzték öt arról, hogy itt nem egy katholikus ellenes akczióról van szó. Alláspotja most már teljesen megváltozott. Félreértették a reczepczióról tett nyilatkozatait. Örömmel konstatálja, hogy a magyarosodás tekintetében nagy előhaladás történt az izraelitáknál. Kapott egy sürgönyt a csurgói kaszinótól, a melyben azt irják, hogy márczius 15-ikét lelkesen megünnepelték. A kaszinó tagjainak zsidó háromnegyed része. „Vajjon mi vagyunk-e — kérdik a táviratban — a kiket a képviselő ur reczipiálni nem akar?“ Ezeket — folytatja Polonyi — reczipiálom.

*

Budapest, márczius 17. (Saját tudósitónk távirata.) A képviselőházi ülés további folyamáról tudósitónk a következőket sürgönyzi:

Végül Polonyi visszavonta javaslatát, megköszönve Wekerlének, hogy tegnapi beszédében nem vállalkozott védeni az önző politikusokat, értve Tisza Kálmánt.

Wekerle visszautasitotta Polonyi köszönetét, azt mondván, hogy pártjában nincsenek önző politikusok, mert ott mindenki elvekért harczol. Wekerle kijelentését, mely az ellenzék Tiszaellenes agitáczióját ütötte fejen, a jobboldal tüntető éljenzéssel fogadta, Wekerle reflektált Apponyi tegnapi beszédére is. Ugronnak megjegyezte, miszerint hogyan fog beszélni választóinak, ha mindig a liberális elvek mellett volt, most pedig hátat fordit azoknak.

Ugron magából kikelve tiltakozik Wekerle kijelentése ellen, azonban a jobboldal és a függetlenségeik lehurrogatják Ugront.

Wekerle kijelenti, miszerint nem mondta, hogy Ugron igérte választóinak a liberális elveket, de azt, hogy mindig elfogadta Irányi javaslatait.

Bartha: Mondta!

Wekerle: Ott a ház naplója.

Bartha: Azt kijavitják.

Elnök Barthát rendreutasitja. — Bartha az izgatottságtól rosszul lett és kiment a teremből.

A költségvetést a jobboldal és a tüntető függetlenségiek megszavaztak, valamint Fenyvessy javaslatát is. — Ugronéra csak a papok szavaztak. Az ülés izgatottan ért véget.

Időjárás.

Légnyomás: reggel 7 órakor 758.7 mm., délután 2 órakor 755.7 mm. **Hőmérsék**: reghel 7 órakor C° + 10.1, délután 2 órakor C° + 16.1. **Szél iránya és ereje**: reggel 7 órakor DK. 4. délután 2 órakor DN. 3. **Felhőzet**: reggel félborult, délután többnyire borult. **Csapadék** az utóbbi 24 órában: 1 miliméter.

Vizjelzés.

1893. évi márczius hó 17-én reggel 8 órakor észlelt hőmérsék, időjárás, marosi vizállás.

Észlelési állomás	Hőmérsék C°	Időjárás	Vizállás czimétr.
Branyicska	+ 7°	esős	+ 94
Arad	+ 10°	felhős	— 34
Makó	+ 13°	derült	+ 84

A + jel a 0 felotti hőmérsék és vizállásokat jelzi.
A — jel a 0 alatti hőmérsék és vizállásokat jelzi.
Arad, 1893. márczius 17.

A m. kir. folyammérnöki hivatal.

Időjóslás a mai napra.

A központi meteorologiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Márczius 18. —

Változó felhőzet. — Enyhe. — Helyenként csapadék.

Az

„ARADI KOZLONY“

előfizetési árai:

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . . . 24 korona = 12 frt — kr
Fél évre . . . . . 12 korona = 6 frt — kr.
Negyed évre . . . . . 6 korona = 3 frt — kr.
Egy hóra . . . . . 2 korona = 1 frt — kr.

Vidéken szétküldve:

Egész évre . . . 28 korona — fillér = 14 frt — kr.
Fél évre . . . . 14 korona — fillér = 7 frt — kr.
Negyed évre . . 7 korona — fillér = 3 frt 50 kr.
Egy hóra . . . . 2 korona 40 fillér = 1 frt 20 kr.

Egyes szám ára helyben 10 fillér = 5 kr, vidéken 12 fillér = 6 kr.

Az előfizetési pénzek, valamint hirdetési és egyéb dijak az „ARADI KÖZLÖNY“ kiadóhivatalának („Aradi Nyomda-Társaság“) küldendők, ugyszinte ide utalandó minden oly ügy, mely a lap anyagi részét illeti.

Mutatványszámokat egy hétig ingyen és bérmentve küld a kiadóhivatal.

Az „Aradi Nyomda-Társaság.“

Felhivás

a szegénysorsu szülőkhöz, kisded-gyermekeiknek óvodába járatása iránt.

Arad szab. kir. város közönsége f. évi január hó 1-től a város területén létező három magánóvoda tulajdonosait u. m. Waltersdorfer Róza (Arena-kert), Varta Biri (Sina-utcza) és Weinhart Ferencz (Őz-u. 1. sz.) óvodáit évenkint 200—200 frt évi városi segélylyel segélyezi azon feltétel mellett, hogy azok kötelesek a városban lakó szegénysorsu lakosok 3—6 éves gyermei közül mindegyike óvodájukba 25—25 gyermeket felvenni s azokat a megfelelő oktatásban ingyen, tandijmentesen részesiteni.

Ennek nyomán felhivatnak mindazon szegénysorsu aradi lakosok, kik gyermekeiket a fenti óvoda bármelyikébe járatni és oktatásban részesittetni óhajtják, hogy azok részére ezen kedvezmény elnyerése végett a városháza első emeletén levő iskolafelügyelői irodában jelentkezzenek.

Aradon, 1893. évi márczius hó 17-én.

Millig József s. k.
iskolafelügyelő.

HIREK.

Márczius 18. Szombat. Róm. kath. naptár: Sándor, Ede. — Protestáns naptár: Sándor, Ede. — Izraelita naptár: Vaj. 1. Niz. — Görög-keleti naptár (márczius 6.): Amorii 40 vért. — A nap kél 6 óra 8 perczkor, nyugszik 6 óra 9 perczkor.

Kölcsey-Könyvtár nyitva van kedden és szombaton 3—4-ig és pénteken 11—12-ig. Helyiség: polgári iskola, földszint.

Márczius 18. Katonai lóvásár Aradon.

Márczius 18. Az aradi „Maros“ evezős egylet közgyülése délután 6 órakor (Gazdasági Takarékpénztár.)

Márczius 19. Thomson Caesar hegedümüvész és Kahlig Róza énekesnő hangversenye (Fehér Kereszt.)

Márczius 19. A gymnáziumi „Petőfi önképzőkör“ ünnepélye délelőtt 10 órakor.

Márczius 19. Az aradi tornaegyesület közgyülése délelőtt 10 órakor (Városháza.)

Márczius 22. Az aradi vendéglősök és kávések ipartársulatának közgyülése délután 3 órakor (Városháza.)

Márczius 25. Az aradi dalegylet hangversenye Lippán.

Márczius 25. Az aradi polgári nőegylet thea-estélye és tánczvigalma (Fehér kereszt.)

Márczius 25. Az aradi ipartestület közgyülése délelőtt 10 órakor (Iparosház.)

Márczius 25. Az aradi dalegylet hangversenye és tánczvigalma Lippán (József főherczeg szálloda.)

Márczius 26. A kereskedő ifjak közmüvelődési körének közgyülése.

Márczius 26. Az aradmegyei hitelegylet közgyülése délelőtt 10 órakor (Gazdasági Takarékpénztár.)

Márczius 31. Az aradmegyei községi és körjegyzők közgyülése.

— **A hivatalos lapból.** A pénzügyminisztérium vezetésével megbizott m. kir. miniszterelnök: Ráth József földadónyilvántartási biztost és pénzügyi fogalmazót, földadónyilvántartási biztosi minőségének megtartása mellett, II. oszt. pénzügyi titkárrá nevezte ki.

— **Jókai jubileuma.** Egy félszázad nagy idő egy ember életében még akkor is, ha egyebet nem tett, mint kötelességét hiven teljesitette. Hát egy iró életében, ki ifjonti hévvel kezdte meg müködését, s most egy félszázad után fehér hajfürtökkel ugyanazt a ragyogó képet tárja elénk müveiben, mint annak előtte. Ki egy emberéletre terjedő irói pályát — és pedig fényesen megfutott pályát mutathat fel, az méltó reá, hogy a magyar nemzet történetében arany betükkel ragyogjon nagy neve. S e páratlan tevékenységü szellemóriás Jókai Mór, ki közelebb üli meg irói müködésének félszázados jubileumát. Hazánk több városában mozgalom indult meg aziránt, hogy e nap országos ünneppé avattassék, s e mozgalmat követi most Arad közönsége is. Az aradvidéki tanitóegylet igazgató választmánya ma délelőtt 10 órakor tart az ünnepély módozatának megállapitása végett gyülést, mely előreláthatólag legszebb eredménynyel fog végződni. Mint értesülünk, a város közönsége is czéljául tüzte ki a nagy nap méltó megünneplését.

— **A királyi pár utja.** A király tegnapelőtt reggel Svájczból jövet Münchenbe érkezett. A pályaudvaron a veje, Lipót bajor herczeg fogadta. Ő felsége a herczeg palotájába hajtatott, a hol nehány órát leánya, Gizella főherczegnő és családja körében töltött. Negyed tizkor a bécsi gyorsvonattal Salzburgba utazott. A pályaudvarra veje kisérte ki. Délután a király Welsbe érkezett és a lichteneggi kastélyba kocsizott Mária Valéria főherczegnőhöz. Kivánságára minden fogadás elmaradt. Háromnegyed ötkor ő felsége tovább utazott Bécsbe, hova tegnap kilencz órakor érkezett meg; a pályaudvaron itt sem volt hivatalos fogadás, de azért több ezer főnyi tömeg gyült egybe. A király polgári ruhát viselt. A tömeg lelkesen üdvözölte az uralkodót. A királyné tegnap délben utazott el Territetből a rendes személyvonattal Lausanneba. A pályaudvaron nagy közönség gyült össze, bár szakadt az eső. A királyné különösen a Batthyány és Kinsky családokkal beszélgetett. Azután az ifjabb Reuss herczeget mutatták be neki, kivel szintén hosszasabban beszélgetett. Biztosan nem tudni, de valószinü, hogy a királyné most Korfuba megy.

— **Kritikus nap.** Ha igazat lehet adni Falbnak, ma kritikus nap lesz, még pedig elsőrendü. Szivesen elhiszszük neki, mert most folyik az aradi vásár, az pedig köztudomásu tény, hogy aradi vásár eső és zivatar nélkül végbe nem mehet.

— **Küzdelem a difteritisz ellen.** A belügyminiszter körrendeletben értesitette tegnap megyei és városi törvényhatóságunkat, hogy mily intézkedések teendők a gyermekvilágot állandóan rémitő difteritisz meggátlására. Egyuttal kijelenti, hogy a törvényhatóságokat összes rendelkezésére álló erkölcsi és anyagi eszközökkel kész ez irányban támogatni.

— **A kincstári bid kérdése Pécskán.** Erdekes és Pécska város emelkedését közvetlen érdeklő esetről ad tudósitást ettani levelezőnk a

következőkben: Nemzeti ébredésünk emlékünnepén a haladás egy árnyoldala is feltünt. Ugyanis a magas kincstár hajlandónak mutatva magát a tulajdonát képező Maros-átkelés jogának örök ároni eladására, azt a két vagy egyik Pécska községnek meghatározott feltételek mellett átengedni határozta ugy, hogy a felmutatott terv szerinti Maros-hidat felállittatja, a hozzá vezető utakat jókarba helyezi s a hidat teljes felszereléssel tulajdonába bocsátja. A két község tegnap tartott bizottsági ülést, melyen Magyar-Pécska a fele részét elfogadni hajlandónak mutatkozott, azonban O-Pécska bizottsága a vételbe belebocsátkozni nem akart. Mint hirlik, M.-Pécska beismerve e kérdés nagy fontosságát, s benne látva városa jövőjét, ha mint testület nem is mehet a vételbe, de részvénytársulat alakitásával is megszerezni akarja a hidat s vele a vámjogot.

— **Az aradi vásár.** Az aradi országos vásár tegnap kezdődött meg s ugy a marhavásár, mint a lóvásár tegnap gyönge volt, de ma bizonyára lendülni fog a forgalom. Vidéki emberek elözönlötték egész Aradot.

— **Márczius idusa Pankotán.** Pankota mezőváros hazafias szellemü közönsége — mint levelezőnk irja — nagy fénynyel ünnepelte meg a magyar szabadság születésének 45 éves fordulóját. Délelőtt 9 órakor hálaadó isteni tisztelet volt a róm. kath. templomban, hol a hymnust és a szózatot is elénekelték. Innen az egész közönség a gyermekzenekar indulója mellett a református templomba vonult, hol Kócsa Károly lelkész szivreható imát mondott. Este kivilágitás s a gyermekzenekarral disztakarodó volt. Este 7 órakor mintegy 5—600 főből álló diszes közönség gyült egybe az ünnepélyre, melyet lendületes beszéddel Kócsa Károly nyitott meg. A nagy nap jelentőségét Iby Ferencz hatásos felolvasásban méltatta. A felolvasás után Rózsa Dezső, az aradi szintársulat ott időző tagja általános tetszés mellett szavalta el Várady egy hazafias költeményét. Az ünnepély zárszavát Nagy József r. k. plebános mondotta. Az ünnepély után a kaszinóban, a polgári olvasókörben és a Nádor-vendéglőben társasvacsora volt.

— **Márczius tizenötödike Pécskán.** Pécska közönsége — mint levelezőnk irja — átérezve a márczius 15. jelentőségét, ez évben is megünnepelte a nemzeti ébredés eme emléknapját. 14-én este a „Központi szállodában" s 15-én este a „Pécska városház" vendéglő termében gyült össze igen szép számmal s a megtartott bankettel iparkodott kifejezést adni hazafias érzelmének. Mindkét helyen igen szép toasztok hangzottak el s az utóbbiban Pécska város főtoasztozója, Somogyi Kálmán valóban remek beszéddel ecsetelte a nagy napot. Az ezen évi ünnepelésnek volt azonban oly mozzanata is, mely jó hatást keltett bennünk s mit Szathmáry Géza plébános hazafias érzelmének köszönhetünk. Ő ugyanis nemcsak mint ember, de mint pap is ünnepies szinbe iparkodott hozni a napot s mi még Péeskán nem volt, 15-én 10 órakor ünnepélyes misét tartott.

— **Az iparos ifjak estélye.** Az aradi iparos ifjak önképző és betegsegélyző egylete holnap fogja az iparosház disztermében megtartani hangversenynyel egybekötött tánczvigalmát. A hangverseny müsora a következő: 1. Szózat. Egressytől. Énekli az egylet dalköre. 2. Elnöki megnyitó. Tartja Edvi Illés László egyl. elnök. 3. Honfiak (induló.) Enekli az egylet dalköre. 4. Talpra magyar. Petőfitől. Szavalja Havancsák József. 5. Tavasz elmult. Enekli az egylet dalköre. 6. Kossuthnak. Jankaitól. Szavalja Hajdu Mihály. 7. Magándal. Enekli Havancsák József. 8. Óda. Palágyitól. Szavalja Tóth István. 9. Nem tudom én. Énekli az egylet dalköre. 10. Élő szobor. Vörösmartytól. Szavalja Kitajka Lajos. 11. Szállamadár (népdal.) nekli az egylet dalköre. Jegyek előreválthatók a rendezőbizottságnál és az egyleti helyiségben (Iparosház földszint.)

— **Athajtott a vonat előtt.** Klug Jakab uj-aradi tuvaros Gájba akart menni, hogy onnan gabonat szállitson. Mikor a csanádi vasut sineihez ért, épen akkor bocsájtották le a közeledő vonat előtt a sorompót. Klug dühbe jött s a sorompó mellett nekivágott a töltés-s áthajtott a sinpáron. Hajszálon függött, hogy a vonat a kocsit el nem ütötte. A kihágási biró a bravourhajhász németet 50 frt pénzbüntetésre itélte.

— **Veszettség miatt öngyilkos.** Stoffel Péter állami utkaparót, a ki régebben a temesvár-aradi állami uton, utóbb pedig Orczyfalva község közelében lakott, még 7—8 év előtt egy veszett kutya megharapta. Esete akkoriban nagy részvétet keltett, ugy, hogy közadakozásból küldték ki Párisba Pasteurhoz. Boldogult Bonnaz Sándor csanádi püspök 200 frankot adott akkor neki utiköltségre. Stoffel szerencsésen meg is járta a nagy utat, de ugy látszik bajából nem gyógyithatták ki teljesen, mert pár év óta egyre veszekedőbb lett és sok bolondságot követett el. A szerencsétlen ember — irja levelezőnk — érezte, hogy a veszettség lassanként ki fog ujulni és ezért a f. hó 14. és 15-ike közötti éjjelen főbelőttemagát.

— **Furfangos házitolvajok.** E czimen már megirtuk a Hamedli Ferencz aradi vendéglős kárára elkövetett nagy lopást, melynek ügyében Nyári Béla kihágási biró tegnap végleg be is fejezte a nyomozást. A vizsgálat során kiderült, hogy Szölösy István 16 éves pinczér és Krausz József polgári menháziápolt multévjuliusótta rendszeresen lopják a károst. Valószinü, hogy az összes kár a három-négyezer forintot meghaladja. Megállapitották, hogy Szölösy István már a mult év augusztus 4-én 130 frtot adott az édes anyjának megőrzés végett. A nagyreményü süvölvény sokat lumpolt, szórta a pénzt, melylyel az utóbbi időben már nem is tudott mit csinálni s Major István pinczértársának egész marok ezüstpénzzel vásárolta meg a hallgatását. A káros részére eddig 500 frt kézpénz, 30 frt két helybeli takarékpénztárban elhelyezett betét, 79 frt 29 kr tegnap megkerült pénz, egy arany óra, egy arany gyürü, egy ezüst dohányszelencze és több ruhanemü, összesen 919 trt 29 kr van megmentve. A háom jó madarat tegnap kisérték át a vizsgálóbirósághoz.

— **Kitiltott lapok.** A belügyminisster a New-Yerkban megjelenő „Slovák v. Amerike" és a Clevelandban megjelenő „Ozvená" czimü lapoktól a postaszállitás jogát, a magyar szent korona területére, megvonta.

— **Katonai lóvásár.** A katonai lóvásárt ma tartják meg, s valószinüleg kedvező eredménynyel, mert — mint értesülünk — a gazdászok már eddig is nagy számban jelentkeztek és pedig igen szép növésü csikókkal. A vásárra az érdekeltek figyelmét e helyen is felhivjuk.

— **Az álom vége.** Temesvárról irja levelezőnk: A temesvári vársánczok közt tanyázó hajléktalan asszonyok egyike, bizonyos Popestyán Lenka, tegnapelőtt délután a verőfényes napra kifeküdt aludni az egyik lejtős sánczoldalon. Almában azonban mind lejebb csuszott és végül belezuhant a vizzel telt sánczokba, ahonnan másnap reggel holtan húzták ki.

— **Nagy árulopás a pályaudvaron.** Az aradi vasuti pályaudvaron tegnapra virradóra ismeretlen tettesek egy vas csoroszlyával 8 áruwaggont feszitettek fel s belőlük nagymennyiségü rőfösárukat loptak el. A kár értéke még nincs megállapitva. A lopást annál könnyebb volt elkövetni, mert a másfél kilóméter hosszu pályaudvaron csak egy éjjeli őr van alkalmazva. A nyomozás folyik.

— **Jegyző-választás.** A Pleskuczán megüresedett jegyzői állás betöltésére a választást április 12-én ejti meg Páris Gábor nagyhalmágyi főszolgabiró.

— **Névmagyarositás.** Rosenblüh Albert aradi illetőségü ugyanottani lakos ugy maga, mint kiskoru Herman és Ferencz gyermekei vezetéknevének „Rémi"-re kért átváltoztatását a belügyminiszter megengedte.

— **A trónörökös egykori vadászkastélya.** A görgényi vadászkastély, Rudolf trónörökös egykori kedvencz helye, erdőőri szakiskolává lesz, Bethlem András gr. odahelyezte a negyedik erdőőri szakiskolát, mely október 1-én nyilik meg, hol az eddig előirt tantárgyakon kivül a vadászattant elméletileg és gyakorlatilag fogják tanitani.

— **Scylla és Charibdis.** Nagy bajba kerültek a debreczeni jogászok közül azok, a kik egyszersmind tartalékos tisztek is. A főiskolai igazgatóság nagyon szigoruan tiltja nekik a párbajt, a katonák pedig követelik tőlük, hogy ha okuk van rá, hát verekedjenek. Az igazgatóság pár év előtt kimondta, hogy a melyik jogász párbajozik, kicsapják a kollégiumból. Ezt a határozatot most megtudták a katonai körök és lépéseket készülnek tétetni az iránt, hogy a főiskola kötelékéhez tartozó cs. és kir. illetőleg magy. kir. tartalékos tisztek megkérdeztessenek, hogy alávetik-e magukat a kérdéses iskolai törvénynek s nem igérték-e ennek a törvénynek a megtartását szóban vagy irásban becsületükre? Mert oly tartalékos tisztet, a ki megfogadja, hogy lovagias elégtételt se nem ad, se nem vesz, a katonatisztek maguk közt meg nem türnek. Az atyáskodó tanár urak tehát a jogászság egy részét az akadémia vagy a kardbojt elhagyásának a kinos dilemmája elé állitották s ebből a helyzetből aligha szabaditják is ki másképp, mintha visszavonják határozatukat.

— **Gomár grófnő és az inasa.** A madridi magasabb körökben nagy szenzácziót kelt most egy gyilkossági kisérlet, a mely a Gomár grófi család ősi kastélyában történt e hó 14-én. Az egyik inas halálosan beleszeretett Gomár grófnéba, de érzelmeit sokáig titkolta. Tegnapelőtt végre annyira erőt vett rajta a szenvedély, hogy szerelmet vallott a grófnénak s oly ajánlatot tett neki, melyet az arisztokrata hölgy a legnagyobb felháborodással utasitott vissza. Az inas erre forgópisztolytrántott elő s rálőtt urnőjére; a töltés az épen belépő szobaleány karját sebesitette meg, de csak jelentéktelenül. Az örjöngő azután maga ellen forditotta a fegyvert és agyonlötte magát.

— **Derék napszámos.** Ujvidéken tegnapelőtt délután 4—5 óra közt a partoknál horgonyzó 23. számu uszályhajóról a kormányos hároméves kis fia beesett a Dunába. Egy közelben levő dereglyén dolgozott Kellner Jócza napszámos, a ki, midőn a már elmerült gyermek veszedelmét látta, minden gondolkozés nélkül a habokba vetette magát, hogy a fiut megmentse. A rohanó ár, a viz jéghidegsége nagyon megnehezitette ugyan a bátor mentő munkálatát, de mégis sikerült neki a gyermekkel együtt kiuszni. Épen akkor érkezett haza a fiu apja, a ki nem győzött eleget hálálkodni s meg akarta jutalmazni Kellnert, de a nemes szivü napszámos ezt visszautasitotta, „nem pénzért tettem", mondta.

— **Pályázatok.** Az aradi kir. járásbiróságnál albirói állás 2 h. a. — A nagy-szentmiklósi kir. járásbiróságnál aljegyzői állás 2 hét alatt.

— **Apró hirek.** Diósgyőrben Papp Gyula hirhedt verekedő vasárnap este egy zsebkéssel leszurta Pospil Ferencz timársegédet. Pospilt sulyosan sérült állapotban vitték a lakására, a gyilkost pedig letartóztatták. — Bján Joszenvics István molnárnak a hároméves kis leánya oly közel ment a kemenczéhez, hogy a ruhácskája meggyuladt. A szerencsétlen gyermek sulyos égési sebeket kapott s néhány napra rá meghalt. — Szanyán Peti György odavalá kanászt egy Szabó Samu-nevü pinczér a korcsmában ugy megverte, hogy néhány nap mulva meghalt. — A nagykikindai törvényszék börtönéből Bogosich Pál hirhedt betörő Zsivancsev János tizenötéves rabtársával együtt megszökött.

Egyletek, Társulatok.

— **Regatta-közgyülés.** Az aradi „Maros" evezősegylet ma szombaton d. u. 6 órakor tartja meg évi közgyülését az arad-csanádi gazdasági takarékpénztár helyiségében. E helyen és figyelmeztetjük rá a tagokat.

— **Az „Aradvidéki Tanitóegylet"** ig. választmánya ma d. e. 10 órakor a Templom-u. fiuiskola V. osztban rendes ülést tart. Főtárgyak: 1. A társház kérdése. 2. A „munkaprogramm." 3. Jóka i jubileum. 4. Inditványok. 5. Folyó ügyek. — E gyülésre a t. tagokat s az érdeklődőket t. meghivja: Brusch Alajos I. alelnök.

Szinház, irodalom és müvészet.

A szinház müsora:

Márczius 18. (Szombat) Fanchon asszony leánya, először.

— **A szinitanoda** ment az este a karszemélyzet javára, sajnos, üres ház előtt. A kis publikum lelkesen megtaposta a kórust, mely nap-nap mellett a szinen van és jól megállja helyét. Kaptak egy babérkoszorut, melyen apró couvertekben mindenik kardalos és kardalosnő számára volt egy kis pénzbeli ajándék. Az előadás maga a gyengébbek közé tartozott. Az énekesnők s a szinészek kitünően mulattak a saját viczczeiken. Sziklainak eredeti, helyi izü szöveggel készült kupléit sokszor megujráztatták. Az tény, hogy a kar nagyobb házat érdemelt volna, ha már ő is kivette részét a boldog-boldogtalannak adott jutalomjátékokból.

— **Gonda jutalomjátéka.** Gonda László, szintársulatunk általán kedvelt, derék pénztárosa szintén jutalomjátékozik, melyen ő maga is játszani fog. (Gonda tudvalevőleg kitünő komikus. Nem egy izben zajos sikereket aratott, kivált a szegedi szinpadon.) Ez az érdekes előadás e hó 24-én lesz s a Huszárcsiny kerül szinre.

— **Szinházi hirek.** Ma kerül bemutatóra Fanchon asszony leánya, nagy operette, mely a budapesti népszinházban óriási hatással adatik. Vasárnap két előadás. Szinre kerül d. u. félárakkal Fenelányok énekes bohózat, este 7-kor másodszor Fanchon asszony leánya, operette.

— **Leszkay uj társulata** virágvasárnapkor kezdi meg müködését Debreczenben, honnan egy havi müködés után május elsején vonulnak be Nagyváradra, nyári állomásukra. Az aradi téli saison október hó 1-én veszi kezdetét. A társulat azonban — különösen énekesek dolgában — gyenge, s még sok kivánni valót hagy fenn.

Táviratok.

Jókai jubileuma.

Budapest, márcz. 17. (Saj. tud. táv.) Jókai október második felében megtartandó jubileumának programmját megtoldották költőkházának létesitésével nagy lakodalmi menettel és jelmezes müvészestélylyel.

Atzél mandátuma.

Budapest, márcz. 17. (Saj. tud. táv.) A hatodik biráló-bizottság Darányi elnöklete alatt megsemmisitette Atzél Béla bodajki mandátumát, mivel Atzél megválasztásakor nem volt választó, tehát megválasztható sem volt. Atzél védőjét a közönség megéljenezte, de a bizottság a törvény-bizottság rendeletére kénytelen volt a mandátumot megsemmisiteni. A képviselők között az a hir van elterjedve, hogy a bizottság jelentése a házban nagy vihart idézhet elő. Atzél ujra fellép Bodajkon. Megválasztatása bizonyos.

Mészáros alapitványa.

Budapest, márcz. 17. (Saját tud. táv.) Mészáros Lajos az orvos-egyletben 12,000 frtos alapitványt tett.

Zivatar a fővárosban.

Budapest, márczius 17. (Saj. tud. táv.) Ma este menydörgéssel és villámlással erős zivatar volt.

Smolka lemondása.

Bécs, márczius 17. (Saj. tud. távirata.) Smolka lemondott a reichsrathi elnökségről aggkora miatt. A Reichsrath elismerést és évi 7300 frt dotácziót szavazott meg Smolkának.

Kormányválság a katonai javaslat miatt.

Berlin, márczius 17. (Saj. tud. távirata.) A katonai javaslata tárgyalására kiküldött bizottság javaslnt másodszor megbukott, a mi kormányválságot, esetleg a birodalmi gyülés feloszlatását fogja előidézni.

Közgazdaság.

— **Budapest köbányai sertéskereskedelmi csarnok.** 1893. évi márcz. hó 16. Hizott sertés árak: 1. Magyar első rendü: Öreg nehéz (páronkint 400 klgron felüli sulyban) 49—51 krig Oreg közép (páronkint 300—400 kilogramm sulyban) 49—50 krig. Fiatal nehéz (pkint 320 klgon felüli sulyban) 53—53·5 krig. Fiatal közép (pkint 251—320 klgr. sulyban) 52—53 krig. Fiatal könnyü (pkint 250 klgr. terjedő sulyban) 49—51 krig. — II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 280 klgron felüli sulyban) 50—52 krig. — Közép (pkint 220—280 klgr. sulyban 50—52 — — Könnyü (pkint 220 klgrig terjedő sulyban) 49—50 krig. — Szerbiai: Nehéz (pkint 260 kilogron felüli sulyban) 49—50 krig. — Közép (pkint 220—260 kilogr. sulyban) 49—50 krig. — Könnyü (pkint 220 klgrig terjedő sulyban) 48—49 krig. Sertéslétszám: 1893. márcz. hó 14-án volt készlet 121,762 darab 1893. márcz. 15-én felhajtatott: 787 db. 1893. márcz. 15-én elszállittatott 930 db. 1893. márcz. 16-én maradt készletben 121,619 drb. — A hizott-sertés üzletirányzata: változatlan.

Szeszüzlet.

— Márczius 17. —

Mai jegyzéseink: Készáru nagyban nyers szesz 50.—, kicsinyben 50.50 hordó nélkül, per 100 liter % beleértve 35 frt fogyasztási adót.

Budapesti gabnatőzsde.

— Az „Aradi Közlöny" távirati tudósitása. —

Budapest, márczius 17. d. u. 5 óra.

Gabona	Fajt		Irányzat	100 kilogramm frt
Tényleges árak	Buza	bánsági	lanyha	7.20— 7.80
		tiszavidéki	„	7.35— 7.85
		pestvidéki	„	7.30— 7.80
		fehérmegyei	„	7.30— 7.80
		bácskai	„	7.35— 7.85
		észak-magyarországi	„	—.——.—
	Rozs	—	csend.	6.20— 6.35
	Árpa	takarmány	csend.	4.90— 5.20
		égetni való	„	5.35— 5.80
		sörfőzdei	„	6.10— 7.30
	Zab	—	szilárd	5.65— 5.95
	Tengeri	bánsági	szilárd	4.65— 4.75
		másnemü	„	4.40— 4.50
	Káposzta-repcze		szilárd	—.——.—
	Köles	—	szilárd	4.40— 4.60
Szabványszerü határidő	Buza	tavaszra	szilárd	7.42— 7.44
		junius 1894	„	7.32— 7.34
		őszre	„	7.25— 7.35
	Tengeri	május-junius 1894	csend.	4.64— 4.66
		szept-október 1893	„	4.74— 4.75
	Zab	Budapest sz. tavaszra	csend.	—.——.—
		Budapest sz. őszre	„	5.54— 5.56
	Káposzta-repcze	aug.-szeptember 1893	lanyha	11.70—11.75

REGÉNY-CSARNOK.

ZÁTONYOK.

Irta: **Perfall Antal br.**

— Az „Aradi Közlöny" számára forditotta: —

[41] **Madzsar Gusztáv.**

— Ön bizonyára ismerte a gyilkost?

E szavaknál Henry egészen Patrik felé fordult, hogy az arczát egészen láthatta.

Ismét ugy látszott, mintha Patrik hirtelen kijózanodott volna, legalább szemei határozott gondolkodó kifejezést öltöttek.

— Igen, ismertem, nem személyesen, hanem csak látásból, egy tejfeles arczu — az ön nagyságában; nem is tette volna fel az ember róla.

Henry egyszerre megszakitotta a beszélgetést, az egész társaságnak innivalót rendelt, nem kellett többé félnie, Patrik nem ismerte meg.

Annyi bizonyos volt, hogy Betty nem kapta meg a pénzt. Végrendelkezése nem teljesült. Csak két lehetőség állott fenn tehát: Az ismeretlen a reá bizott pénzzel együtt ott fekszik a tenger fenekén, tulságosan bizott erejében, vagy — — gazember volt ez a Weltz Bernát, megvette a pénzen Crosby-Ranchot s aztán a szegény Bettyt csupa jótékonyságból nőül vette.

A pohárcsengés, gondtalan nevetés és kiabálás között a korcsma gőzös levegőjében egész világosan jelent meg előtte a valóság. Talán Betty nem is szerette ezt az embert, de ez neki, a durva Taylor szolgálójának felajánlotta régi hazáját s nőül ment ahhoz a gazemberhez. Mi volt ehhez képest az ő tette, melyet hirtelen haragjában, gyülöletből követett el? És a tett által, mely életét mérgezte meg, annak az ismeretlennek, a kiben oly ostobán bizott, vagyont, tisztességet és Bettyt szerezte meg, a kiért szivesen meghalt volna.

A sorsnak e gunyján kétségbeesetten kaczagott fel, hogy mindnyájan csodálkozva néztek reá. Avval mentette magát, még mindig nevetnie kell Betty bolond képzelődésén, hogy a gyilkos visszaküldi a pénzt.

Egyik pohár pálinkát a másik után hajtotta fel, velük kiabált és nevetett, a társaság tetszett neki, bensejében a vad gyülölet és bosszu tombolt azon ember ellen, a ki egy haldoklónak hagyományát elsikkasztotta, Bettyt vele megvásárolta s őt megcsalta, mert rajta hagyta száradni, hogy mint rablógyilkost átokkal és szitokkal illessék. Ez égbekiáltó vétek ezerszer aljasabb minden gyilkosságnál, minden rablásnál, és ez az ember a gazdag, a boldog, mindenkitől becsült Weltz volt, ő pedig Smidt Henry, a bujdosó, becstelen gyilkos.

A pálinka szitotta a tüzet, már közel volt hozzá, hogy mindent bevalljon, mert még ezen emberek előtt is, gondolá, elenyészőnek tünnék fel az ő vétke a másiké mellett. Az egész világ fellázadna érte s meglinchelné. Ha ezen emberek élén Crosby-Ranchot megtámadhatná, azt kivonszolhatná a házból, nyilvánosan arczába vághatná szégyenletes tettét s felakaszthatná a legközelebbi fára, ez elégitette volna ki bosszuszomját; akkor szivesen függött volna ő is mellette.

(Folytatása következik.)

Aradvárosi szinház.

Évadbérlet szünet. Havibérlet szünet.

Szombaton, 1893. évi márczius hó 18-án:

Fanchon asszony leánya

Nagy operette 4 felvonásban. Irta: Armand Lisvát, William Busnach és Albera Fontaine. Zenéjét: Louis Varnei.

SZEMÉLYEK:

Bellavoine, közjegyző . . . . . Sziklai.
Hermin, felesége . . . . . Margó Z.
Javotte, a Fanchon asszony leánya . . . . Somlóné.
Zephyrin, fiólás . . . . . Bónis.
Saint Florent, lovag . . . . . Csatár.
Grenuvillott, savoyai molnár . . . . . Szepesi.
Jaquott, fia . . . . . Kozma.
Jules, iró diák . . . . . Kassay.
Justines, szobaleány . . . . . Kézdi J.

Kezdete 7 órakor.

Felelős szerkesztő: **Vass Géza.**

Nyilttér.*

Az aradi polgári takarékpénztár

(Minorita-palota, földszint)

kölcsönöket nyujt

ház és földbirtokra

bekebelezés mellett, 18 évi törlesztésre, 100 frt tartozás után évi 9½ frt tőke és kamat együttes fizetése mellett; 38 évi törlesztésre 100 frt tartozás után évi 7 frt tőke és kamat együttes fizetése mellett, vagy 6½% kamatra a tőkének tetszés szerinti időben való törlesztése mellett. **Fennálló kölcsönöket kedvező feltételek mellett convertál.**

A kölcsönügyletek gyors és előzékeny lebonyolitása biztositatik.

167 4—10 **Az igazgatóság.**

1019 | 893. kh. sz. 193. 1—3

Hirdetmény.

A városi t. közgyülés $^{543}/_{28}$893 számu határozata folytán közhirré tétetik, hogy az érvényben levő tüzrendészeti szabályrendelet 5-ik §-ának a $^{6330}/_{142}$1892. számu határozatát oly módositását, hogy Arad külvárosaiban az arra alkalmas beltelkeken a szalmás gabona elcsépelhető legyen, a nagyméltóságu m. kir. belügyminiszterium jóvá nem hagyta, ennélfogva a $^{4512}/_{421}$ 1893. számu határozattal alkotott, és a nagym. m. kir. belügyminiszterium 30111 | 893. sz. a. kelt rendeletével megerősitett tüzrendészeti szabályrendelet, melynek 5-ik §-a szerint szalmás gabonának nyomtatás végett a város területére behordása meg nem engedtetik, továbbra is változatlanul érvényben marad erről azon felhivással értesitem a gazda közönséget, hogy szalmás gabonájának a külhatárban elnyomtatására alkalmas helyről jó előre gondoskodjék.

Aradon, 1893. márczius 14.

Sarlot Domokos,
főkapitány.

1576/93 sz. **M. kir. államvasutak üzletv. Aradon**

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak petrozsényi osztálymérnökségénél egy irodaszolgai állás üresedett meg, melylyel 210 frt azaz kétszáztiz frt évi fizetés és 60 frt azaz hatvan forint lakbér és a szolgálati ruházat élvezete van egybekötve.

A polgári alkalmaztatásra jogositó hadügyi vagy honvédelmi miniszteri igazolványnyal ellátott kiszolgált altisztek az ily állások betöltésénél elsőbbséggel birván, — felhivjuk azon altiszteket, kik az 1873-ik évi II. törvényczikk értelmében jogosultsággal birnak és pályázni óhajtanak, hogy emlitett igazolványnyal felszerelt folyamodványukat, melyben a vasuti szolgálatra képesitő 35 évet meg nem haladó életkora, ép és egészséges testszervezeten kivül a magyar irás és olvasásban és a számolás eleme ben jártasság, továbbá: a magyar honpolgárság kellően igazolandó s következő czim alatt: »A m. kir. államvasutak üzletvezetőségének Aradon.« legkésőbb 1893. évi ápril hó 1-ső napjáig terjeszszék be, minthogy az ezen határidőn tul beérkező kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Arad, 1803. márczius 11.

Kovács
üzletvezető.

185. 1—3.

213—1893 gazd. sz. 3—3

Arverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a szárazhid mellett elterülő, ezelőtt Becsák János által bérben tartott, 310 □-ölnyi falerakóhelynek 1893. évi május hó 1-jétől egy vagy több évre kaszálóul leendő bérbeadása iránt folyó évi márczius hó 27-én d. e. 10 órakor árverést tart.

Kikiáltási-ár □-ölenkint 20 krnyi évi bér.

Bánompénzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árverésben részt lehet venni szóbeli és irásbeli ajánlatokkal.

Az irásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árverést megelőzőleg nyujtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek, a gazdasági tanácsnoknál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1893. évi márcz. 13-án tartott üléséből.

Kiadta:

Lőcs Rezső,
aljegyző.

16367 | 892. 146 3—3

Hirdetmény.

A nagym. mk. földmivelésügyi Miniszterium 31060/892. sz. a. a forgalomba hozott kissebb élő állatokkal való bánásmód szabályozása tárgyában a következő rendeletet bocsájtotta ki.

1.) Kettőnél több borjut, juhot, bárányt kecskét, malaczot, s a kissebb szárnyasokból négy párnál többet össze kötött lábakkal akár köz, akár magán fogyasztás, illetőleg használat czéljából szállitani, vagy vinni, s mindezen állatokat tekintet nélkül a mennyiségre ily állapotban bármi czélra tartani tilos.

A marhavásárra vitt borjuk, és bárányok lábai azonban azon idő alatt még a vásár tart, s a mérlegelés eszközöltetik legalább 5 cm. szélességü hevederrel összeköthetők, mely állapotban az állatok mindenkor szalmára fektetendők. Libák, pulykák, s nagyobb szárnyas állatok, össze kötött lábakkal egyáltalában nem szállithatók, — s azok házalás esetében csakis honalj alatt vihetők. Halakat keresztül füzve szállitani, vinni vagy tartani tilos.

2.) Az 1 §.-ban meghatározott mennyiségen felül borjuk, juhok, bárányok, kecskék, malaczok csak is fedett, s oly kocsikban szállithatók, hogy az állatok a kocsiban állhassanak. — E czélból a kocsinak szilárd fenékkel kell birnia, és sem ezen sem a kocsi oldalainak alsó részén nyilásnak vagy hézagnak lenni nem szabad; Az oldalok felsőrészén $^{2}/_{3}$. rész szélességben a deszkák, illetőleg a léczek között hézagok hagyandók, hogy az állatot kivülről látni lehessen, és a kocsit levegő árhassa át.

3.) Bárminemü szárnyas állatot az 1 §-ban meghatározott mennyiségen felül csak ketreczes vagy fonott kocsikon, illetőleg ketreczekben vagy kosarakban szállithatók. E ketreczeknek ugy kell készitve lenniök, hogy az állatok kivülről jól láthatók és megkülönbözhetők legyenek.

4.) Az állatok megfelelő etetéséről, és itatásáról az eladó, vagy szállitó illetőleg a tulajdonos gondoskodni tartozik

5.) Ezen rendelet határozmányaiban ülköző eseményeket, és mulasztásokat az 1879 évi XI. t. cz. alapján a rendelet kihágásnak minősiti, mely kihágásnak elkövetői, a mennyiben cselekményük, illetőleg mulasztások, más fenálló törvények szigorubb határozmányai alá nem esnek, 20 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők.

6.) Jelen rendelet ellen elkövetett kihágások alapján befolyó pénzbüntetések a város állategészségügyi alapjára, illetve állattenyésztésre forditandók.

Aradnn 1893. február 27.

Sarlot Domokos,
főkapitány.

201—893. gazd. sz.

Árverési hirdetmény.

Arad szab. kir. város gazdasági széke a város tulajdonát képező és a kis-körutnak keleti oldalán a megyeház és tyuk-utcza között fekvő három üres házhelynek eladása iránt **folyó évi márcz. 27-én d. e. 10 órakor** árverést tart.

Kikiáltási ár □-ölenkint 12 frt, a sarok telekre nézve □-ölenkint 15 frt.

Bánompénzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árverésben részt lehet venni szóbeli és irásbeli ajánlatokkal.

Az irásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árverés megkezdése előtt nyujtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van s ha az ajánlattevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1893. évi márcz. hó 13-án tartott üléséből.

Kiadta:

Lőcs Rezső
aljegyző.

20,409 | 43. **M. kir. államvasutak.**

Hirdetmény.

III. pótlék életbeléptetése a m. kir. államvasutak vonalain érvényes helyi díjszabáshoz (II. rész.

A magy. kir. államvasutak vonalain 1892. évi február hó 1-töl érvényes helyi árudijszabáshoz (II. rész.) 1893. évi április hó 1-én a III. pótlék lép hatályba.

Ezen pótlék egyes határozmányok és kivételes díjszabások módositását, illetve kiegészitését — igy különösen a Budapest-ferenczváros állomás áru forgalmi korlátozására, a capragi „Sziszeki tárházak" által feiadott vagy oda rendelt küldemények díjszámitására, a Fiumába vagy Fiumából szállitandó áruk csak a fiumei kikötő vám és szabad területén való kezelésére, a flumei Deltafatelep használatára, és a flumei vámraktárban ellátandó vámhordári szolgálatra vonatkozó, valamint az I. és VIII. kivételes díjszabásokban az azoknak alkalmazására nézve foglalt határozmányok megváltoztatását, illetve kiegészitését — továbbá határozmányok felvételét expressáruk szállitására nézve, végül a forgalomnak a budapesti pályaudvarokon való arányosabb megoszlása és akadálytalan lebonyolitása érdekében gyorsárukra nézve 100 kilogramonkint 6 kr teherárukra nézve 100 kg. kilgramonkint 3 kr pótilleték életbeléptetését Budapest, Angyalföld, Budapest-Lipótváros, Budapest nyugoti pályaudvar, és Rákos rendező pályaudvar állomásoknak a Rákoson át irányitó állomásokkal, vagy is a rákos—hatvan—rutkai, fülek-miskolczi, hatvan-miskolcz-kassai vonalak és ezen vonalak szárnyvonalainak, továbbá a rákos-ujszászi, ujszász-hatvani, miskolcz-sátoralja-ujhely-csap-tisza-ujlaki, szerencs-nyiregyházai (kir), kassa-sátoralja-ujhelyi, legenye-mihályi-irdvány országhatárai, csap-ungvári és bátyu-beszkid országhatári vonalak állomásaival való forgalmában, s ezzel kapcsolatban a vonatkozó díjszabási hatrozmányok megfelelő megváltoztatását, illetőleg a fent nevezett négy budapesti állomásra nézve az eddig fennállott, valamint ezuttal életbeléptetett pótilleték beszámitásával felállitott uj állomási díjszabást tartalmazza.

Ezen pótlék a m. kir. államvasutak igazgatóságának díjszabási osztályában, valamint nagyobb állomásain példányonkint 30 krért legközelebb megszerezhető.

Budapest, 1893. február hó 15-én.

130. 3—3. **Az igazgatóság.**

Arad szab. kir. város polgármesterétől.

314 | 1893. p. m. 186 1—3

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város utépitési, kezelési és fenntartási alapjáról az 1891. és 1892. évre vonatkozólag szerkesztett, a közigazgatási bizottság által helyesnek talált számádások az 1890. évi I. t.-cz. 28. §-a értelmében 1893. évi márczius hó 20-tól ápril hó 4-ig terjedő 15 napra, a számvevői hivatalban közszemlére azzal tétetnek ki, hogy azok ellen netán teendő észrevételek, az érintett 15 nap alatt hozzám irásban benyujthatók.

Arad, 1893. évi márczius hó 13-án.

Salacz Gyula,
kir. tanácsos, polgármester.

3294 | 893. 153 1—3

Hirdetmény.

A nagyméltóságu m. kir. belügyminiszter ur 10570/1893 sz. a. kelt körrendelete nyomán ezennel közhiré tétetik, miszerint a német kormány tekintettel egy részt a cholera behurczolásának veszélyére, másrészt az É. A. Egyesült Allamok által a bevándorláskor látozása czéljából hozott rendszabályokra az osztrák magyar birodalomból jövő kivándorlókat a Német országba való lépéstől eltiltotta és intézkedett hogy minden kivándorló, különösen kik csak fedélközi jegygyel birnak vagy az átkelésrszóló hajójegygyel egyáltalán nem birnak a néemet határon viszontasittassanak.

Arad 1893. február hó 25-én.

A városi tanács.

2446—893. sz 121 1—3

Hirdetmény.

Miután a közadók kezeléséről szóló 1883. évi XLIV. tv-cz. 39. §-a értelmében a f. évi I. adórészlet esedékességének határideje már lejárt, az adózók ezennel hirdetményileg is felhivatnak, hogy a f. évi I. adórészletet most már a késedelmi kamatok s esetleg intési dijjal együtt, nemkülönben netalán régibb ipartestületi dij, egyházi adó, illeték, vizszabályozási költség, hadmentességi-dij és út-adó tartozásaikat azonnal fizessék be; mert ellenkező esetben a régibb dij- és adótartozásaik azonnal, a f. évi I. adórészlet pedig márczius hóban a késedelmi kamattal együtt végrehajtás utján s a végrehajtási dijak felszámitása mellett fognak behajtani és pedig oly módon, hogy a I. adórészletre nézve február hó 24-től kezdve a zálogolás fog megejtetni, s a mennyiben ennek daczára az adó- és hadmentességi-dij hátralék járulékaival együtt a zálogolás foganatositásától számitandó 15 nap alatt nem törlesztetnék, a lefoglalt ingók nyilvános árverésen el fognak adatni.

Aradon, 1893 február hó 15.

A városi tanács.

M. kir. államvasutak üzletvezetősége Aradon.

Hirdetmény.

Ezennel közhirré tesszük, hogy Arad állomás árukiadási raktárában f. hó 20-án reggel 9 órakor a kézbesithetlen és felesleges, valamint az utasok által visszahagyott tárgyak árverés utján eladatni fognak.

Ilyenek: czement, óra, ásványviz, szerszám, kocsikenőcs, tégla, ruha, butor, rum, üres hordó, fa-áru stb.

Ezen árverezésre a t. közönséget tisztelettel meghivjuk.

Arad, 1893. márczius hó 8-án.

Az üzletvezetőség.

A nagyhalmágyi járás főszolgabirájától.

624 | 893. sz. 195 1—3

Pályázati hirdetmény.

Aradvármegye nagyhalmágyi járáshoz tartozó pleskuczai körjegyzői állás, melyhez Acsucza, Bugyesd, Dumbráva, Guravoj, Pleskucza, Rosztocs és Talács kisközségek tartoznak, üresedésbe jövén, annak választás utján való betöltésére pályázatot nyitok, s a választás határidejéül **folyó év április hó 12-ik napjának d. e. 10 óráját** Pleskuczára a körjegyzői irodába kitüzöm.

A körjegyző javadalmazása természetbeni lakáson kivül a szövetkezett községek pénztárából évi 300 frt fizetés, 400 frt gabona járandóság, 47 frt 80 kr. széneváltság, a körjegyzőségen belüli utazásokra előirányzott 64 frt 60 kr. átalány, továbbá természetben kiszolgáltatandó 41 köbméter tüzifa, valamint a magánfelek érdekében teljesitett munkálatokért szabályrendeletileg megállapitott dijakból áll.

Felhivom ennélfogva az 1883 : I. t.-cz. 6. §-ában meghatározott minősitéssel biró és pályázni kivánókat, hogy kellőleg felszerelt kérvényeiket a **választást megelőzőleg** f. évi április hó 11. napjának d. u. 6 órájáig annál bizonyosabban benyujtsák, mivel az elkésetten érkezett pályázati kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Kelt Nagyhalmágyon, 1893. évi márczius hó 14-én.

Páris Gábor,
főszolgabiró.

KWIZDA-féle

Köszvényfolyadék

évek óta a legkitünőbbnek bizonyult szer a

köszvény, csuz és idegbántalmak

ellen, jelesnek bizonyult továbbá a ficzamodások, az izmok és idegek feszessége, véraláfutások zuzódások, a bőr érzéketlensége, továbbá a helyi görcsök (lábikragörcs), idegfájdalmak a hosszabb ideig tartó bekötések által származott daganatok ellen; főként pedig nagyobb fáradtságok és gyalogolások előtti és utáni erősödésre stb. valamint aggkorban beállott erőtlenedésnél.

Ára egy üvegnek 1 frt. osztr. ért.

Kapható: 3. 6—12

RING LAJOS

„Angyalhoz" czimzett gyógyszertárában Aradon, Asztalos Sándor-utcza 1-ső szám.

„Nincs többé fejfájás!"

D. GÖTZ

Migraine-pora

huszonöt év óta **egyoldalu, ideges, rheuma-szerü**, sőt **gyomorból** származó **fejfájás** ellen a legjobb sikerrel használtatott mit több ezerre menő köszönetnyilvánitás bizonyit. Utolsó időben a

MADRIDI UDVAR

is **Baross Gáborné** ő excellentiája feltünő eredménynyel használta. — 1 doboz ára használati utasitással **2** frt, 1 kis próba-doboz **1** frt, — Eredetiben kapható **Fáykiss József „nagy Kristóf"-hoz** czimzett gyógyszertárában, továbbá **Török Józsefnél**, király-utcza 12. Budapesten. 100 8=10

Raktár Aradon: Schäffer Adolf és Rozsnyay Mátyás gyógyszerész uraknál.

Postai megrendelések pontosan eszközöltetnek

3101 | 893. 3—3

Hirdetmény.

A nagyméltóságu m. kir. belügyminiszter urnak 11731/1893 sz. a. kelt körrendelete nyomán ezennel közhirré tétetik hogy Pest-Pilis-Solt-kiskunvármegye terület kivételével az ország bármely helyéről származó rongyoknak forgalma az ország területén belül [Horváth-Slavon országok kivételével] megvan engedve.

Arad 1893. február 19-én.

A városi tanács.

30899/93. sz. M. kir. államvasutak.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak igazgatósága a f. 1893. év folyamán kiváltandó és pályafenntartási czélokra már nem használható mintegy 700 tonna aczél, 4000 tonna belföldi- és 2000 tonna külföldi ócska vasnak eladása czéljából nyilvános pályázatot hirdet.

Ezen sinek a m. kir. államvasutak valamely állomásán bérmentve kocsiba rakva és hivatalból bemázsálva azon részmennyiségekben bocsátatnak a vevő rendelkezésére, a mint azok az év folyamán esetleg az év végéig a pályából vissza nyeretnek.

A f. é november hóban rendelkezésre álló készlet az érték előzetes lefizetése mellett, legkésőbb f. é. deczember 25-ig, a deczember hóban esetleg visszanyert sinek pedig legkésőbb 1894. évi január végeig föltétlenül átveendők.

A sinek minden kötelezettség nélkül az egyes darabok szelvényére és minőségére adatnak el, hogy csakis 5 méteren felüli és 5 méteren aluli hosszal biró darabokra vállalunk kötelezettséget, miért is oly ajánlatok, melyek határozott hosszakat, vagy szelvényeket kötnek ki, figyelembe nem vétetnek.

Kiköttetik, hogy minden ajánló ajánlatával az a felett hozandó határozatig kötelezettségben marad.

Ajánlat részmennyiségre is tehető.

Az ajánló a jelen hirdetésben fel nem sorolt föltételekre nézve kötelezőknek elismeri a m. kir. államvasutaknak az ócska anyagok eladása iránt fennálló 129381 | 91 sz. általános feltételeit, melyeket aláirásával ellátva, ajánlatához csatolni tartozik.

Ezen feltételek 15 krjával a nyomtatványtártól megszerezhetők.

Az ajánlatban az átvételi állomás, továbbá az ajánlati ár (számmal és betüvel) végre az idézett felrételek elfogadása egész világosan kiteendő.

Felhivatnak tehát a pályázni szándékozók, hogy kellően lepecsételt s egy 50 kros m. kir. bélyeggel ellátott ajánlatunkat azon külfelirattal: «Ajánlat ócska sinek megvételére a 30899 | 93 számhoz« f. 1893. évi ápril 15-ének déli 12 óráig az anyag és leltár beszerzési szakosztályunknál — (Andrássy-ut 73 sz. II. emelet) benyujtani sziveskedjenek,

Bánatpénzképen az ajánlott egységi ár szerint kiszámitott értékösszeg 5 százaléka április 14-én déli 12 óráig a főpénztárunknál készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban leteendő.

Az értékpapirok elfogadtatnak a budapesti illetve bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett, 14 napnál nem régibb árfolyam szerinti értékben, de nem a névértéken felül, ugyanily értékben számittatnak az óvadékul leteendő értékpapirok is.

Bánatpénz nélküli, elégtelen bánatpénzzel, a határidőn tul tett ajánlatok ugyszintén olyanok is, melyek az aláirt feltételek nélkül érkeznek, figyelembe nem vétetnek.

Egyébként a m. kir. államvasutak igazgatósága fenntartja magának a jogot, hogy az ajánlatok között tekintet nélkül az ajánlott árra, szabadon választhasson, hogy az ajánlott mennyiségből az egyes ajánlóknak, tetszés szerinti részmennyiséget is engedhessen át s végre, hogy a czél elérésére bármely más intézkedést is tehessen.

Ha ajánló csak a kiirt egész mennyiségre, vagy annak bizonyos meghatározott részére kiván ajánlatot tenni, ezt ajánlatában határozottan kifejezni tartozik.

Budapest, 1893. évi márczius hóban.

Az igazgatóság.

Uj kocsikért egy évi jótállás vállaltatik.

Használt kocsik becseréltetnek.

VARGA TESTVÉREK

kocsigyártása és nagy kocsiraktára

Aradon, Fő-ut 11. szám.

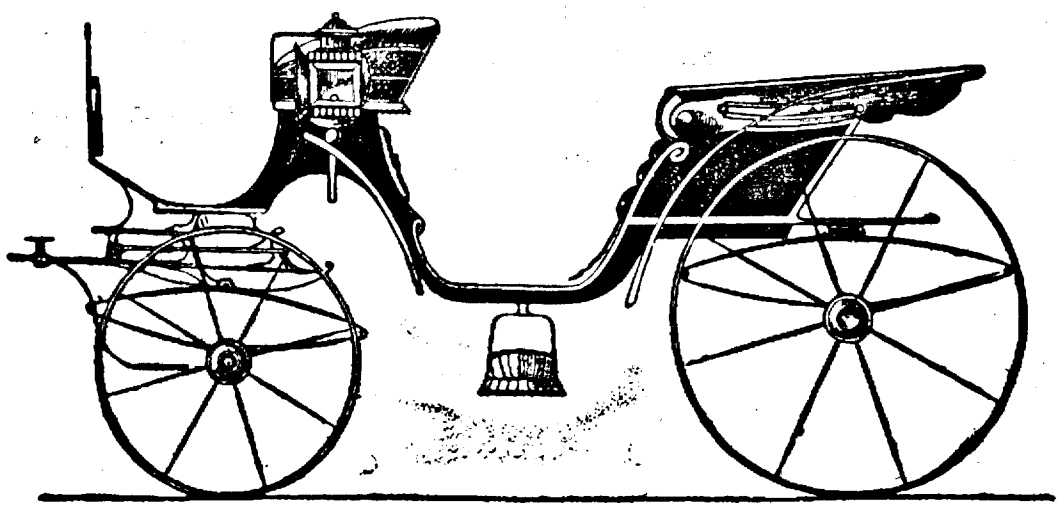

Ajánljuk megvételre a nagyobb mennyiségben raktáron levő legdivatosabb kivitelben és szilárd anyagból készült

KÉSZ KOCSIJAINKAT

a legjutányosabb árak mellett. Elfogadunk mindennemü kocsiátalakitást és kisebb-nagyobb kocsijavitásokat, nemkülönben minden e szakba vágó bognár-, kovács-, fényező- és nyerges munkákat a legjutányosabb árak és pontos kiszolgálat kezessége mellett.

Tisztelettel

Varga Testvérek.

Használt kocsik becseréltetnek.

Uj kocsikért egy évi jótállás vállaltatik.

Nyomatja és kiadja az „Aradi nyomdatársaság" könyvnyomdája